

Storitve splošnega pomena v policentričnem omrežju središč

Pomen dostopnosti do storitev ter
zagotavljanja storitev v okviru središč
policentričnega sistema za prostorski ter
usklajen regionalni razvoj

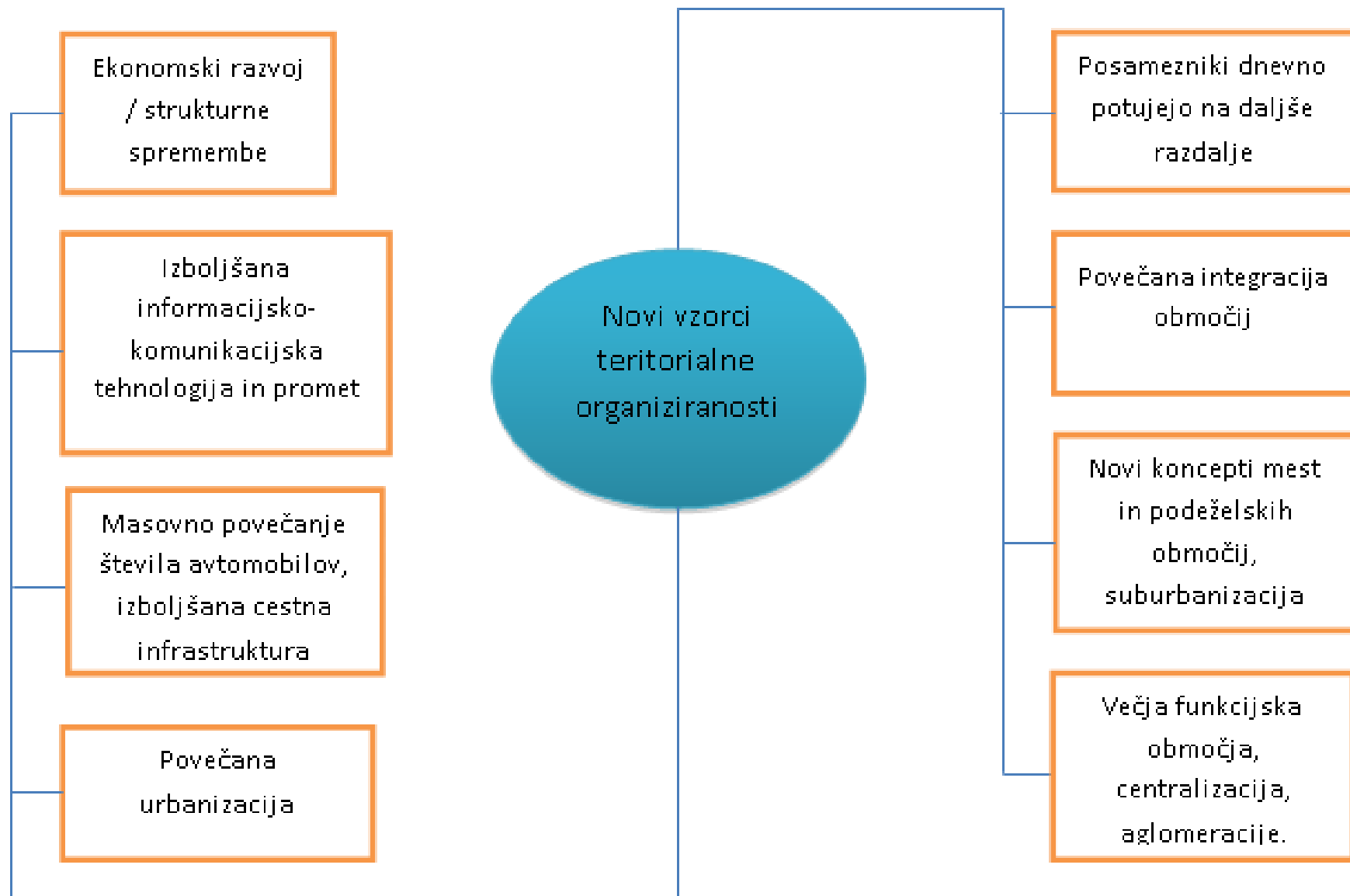
Vloga policentričnega razvoja središč

- Kohezivnost
 - Zagotavljanje enakomernih življenjskih razmer za prebivalce.
- Konkurenca
 - Omogočanje gospodarskim subjektom, da so gospodarsko uspešni

Razvoj policentričnega sistema v Sloveniji (Drozg 2005)

- 60-ta:
 - Regionalni plan Republike Slovenije;
- 70-ta:
 - Resolucija o dolgoročnem razvoju Socialistične republike Slovenije
 - Ustava SFRJ
- 80-ta:
 - Dolgoročni plan SRS
- 2004:
 - SPRS

Spremenjene razmere (Veneri 2013)

Izhodišča za opredelitev policentričnega omrežja središč v Sloveniji

- Centralizacija;
- Reforma lokalne samouprave;
- Digitalizacija s povečano rabo interneta;
- Izgradnja avtocestnega križa in razvoj motorizacije;
- Suburbanizacija in postsuburbanizacija;
- Terciarizacija gospodarstva in privatizacija služb v javnem interesu;
- Investicije v izgradnjo poslovnih con.

Usoda Gursove pisarne v Kamniku še neznanka - Finance.si

www.finance.si/338597/Usoda-Gursove-pisarne-v-Kamniku-she-neznanka

29. jan. 2012 - Kamničane tako skrbi morebitna selitev tamkajšnje geodetske pisarne v Domžale. Reorganizacija Gursa se izvaja načrtno glede na število ...

Stališče občine Kamnik glede ukinitve Geodetske pisarne ...

www.kamnik.si/.../Stalisce-obcine-Kamnik-glede-ukinitve-Geodetske-pis...

7. dec. 2011 - Stališče občine Kamnik glede ukinitve Geodetske pisarne Kamnik. 07.12. ... namen reorganizirati poslovanje geodetskih pisarn, in sicer, da je v ...

^[PDF] stališče občine Kamnik glede ukinitve Geodetske pisarne ...

www.kamnik.si/resources/files/doc/JANJA.../Pismo_za_GURS_scan.pdf

zadeva: sTALIščn občine KAMNIK GLEDE UKINITvi: GEonsTsKn PISARNE ... geodetskih pisarn, in sicer, da je v postopku reorganizacija predvidena tudi ...

KMALU UKINITEV GEODETSKE PISARNE - Primorski val ...

www.primorskival.si/novica.php?oid=1985

20. mar. 2010 - Vlada RS je pripravila odgovor v zvezi z načrtovano reorganizacijo geodetske službe v Sloveniji in posledično nameravano ukinitvijo nekaterih ...

Z novim šolskim letom vrata zapirajo tri podružnične šole

Ljubljana, 15. avgusta - Z novim šolskim letom 2015/2016 vrata zapirajo tri podružnice osnovnih šol - podružnica OŠ Karla Destovnika Kajuha Šoštanj v Ravnah, podružnica OŠ Pivka v Zagorjah in podružnica OŠ Dobravlje v Šmarjah. V vseh treh so imeli v šolskem letu 2014/2015 po en oddelek s šest ali manj otroci.

Šoli v Koprivni grozi zaprtje

V 60 let stari šoli se letos šola le pet učencev. V jeseni bodo bržkone morali k šoli v Črno.

NOVICA

2. 10. 2015

Geodetski pisarni Cerknica in Ilirska Bistrica na novi lokaciji

Spoštovani uporabniki geodetskih storitev!

Geodetska pisarna Cerknica od petka 2. oktobra 2015 dalje na novi lokaciji, Cesta 4. maja 53, Cerknica.

Zavod za gozdove ☐lovenije

Zavod za gozdove Republike Slovenije obvešča, da je s 1. 1. 2013 ukinjena Krajevna enota Šentjur. Še vedno bo delovala revirna pisarna Šentjur, in si ☐er na istem naslovu kot doslej, Uli ☐a Dušana Kvedra 14a, 3230 Šentjur.

Posavci glasno proti centralizaciji in prikriti regionalizaciji

Vlada brez podpore dela politike ukinja nekatere institucije

SREDA 19.06.2013, 09:18

Nekatere šole čaka zaprtje?

Avtor: M. Ž.

Hodoš - Preseljevanje v mesta ima za posledico tudi vse manjši vpis otrok v šole na podeželju. S takšnimi težavami se sooča vse več podružničnih šol.

EU

- EPRP
- ESPON
- Storitve splošnega in splošnega gospodarskega pomena

Storitve splošnega pomena

so storitve, ki jih javni organi države članice razvrstijo kot storitve v splošnem interesu in se torej zanje uporabljajo posebne obveznosti javne službe. Pojem zajema gospodarske dejavnosti in tudi negospodarske storitve.

Storitve splošnega gospodarskega pomena

so gospodarske dejavnosti, ki se opravljajo v splošno javno korist in se na trgu brez javnega posredovanja sicer ne bi opravljale (oz. bi se opravljale pod drugačnimi pogoji v smislu kakovosti, varnosti, cenovne dostopnosti, enake obravnave ali splošnega dostopa).

Storitve splošnega pomena

- zdravstvena nega
- varstvo otrok
- oskrba starejših
- pomoč invalidom
- socialna stanovanja
- izobraževanje, usposabljanje in posredovanja dela
- dolgoročna oskrba
- dostop do trga dela in ponovne vključitve vanj
- oskrba in socialno vključevanje ranljivih skupin

Storitve splošnega gospodarskega pomena

- Poštne storitve (treba zagotavljati najmanj 5 dni v tednu)
- Osnovne bančne storitve
- Promet (JPP, letališča, pristanišča)
- Energetika
- Elektronske komunikacije in omrežja
- Preskrba z vodo
- Ravnanje z odpadki
- Televizijske storitve
- Dobava elektrike
- Zavodi za zaposlovanje
- Prva pomoč/urgentni centri
- Zdravstveno zavarovanje

Primeri iz tujine

Table 1
Local public services in Spain.

Essential services	Minimum or compulsory services according to population		
In all towns	Towns with a population over 5000	Towns with a population over 20,000	Towns with a population over 50,000
- Street lighting - Cemetery - Waste collection - Street cleaning - Domestic supply of drinking water - Sewer system and drains - Road access - Paving of public roads - Food and drink control	- Public park - Public library - Market - Waste treatment	- Civil defence - Social services - Fire prevention and extinguishing - Public sports facilities - Slaughterhouse	- Public transport - Environmental protection

Source: The authors, based on the Local Government Regulatory Law.

Vprašanje morfoloških in funkcijskih meril

- absolutna pomembnost = morfološki pristop
- relativna pomembnost = funkcijski pristop

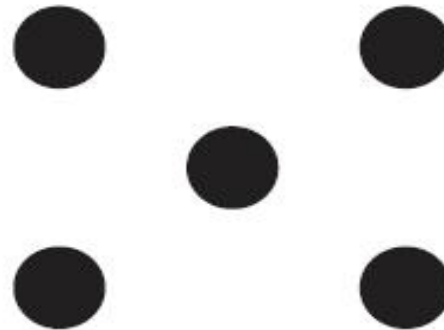
Morfološka merila	Funkcijska merila
Pozidanost Velikost (število prebivalcev) Število storitev Število delovnih mest Gostota prebivalstva Število gospodinjstev pa tudi... Prostorska razporeditev naselij „Rank-size“ distribucija	1. Interakcija med naselji 2. Ekonomska specializacija naselij ... LLC (<i>local labour market centers</i>) Gostota delovnih mest (lokacijska divergenca) Delež zaposlitve v specifičnih sektorjih Delež dnevnih vozačev v naselje Število vozačev v naselje po specifičnih razlogih Podjetja/ustanove in njihove relacije

morfološka in funkcijska merila

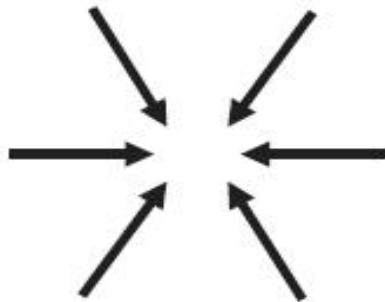
Burger & Meijers 2011

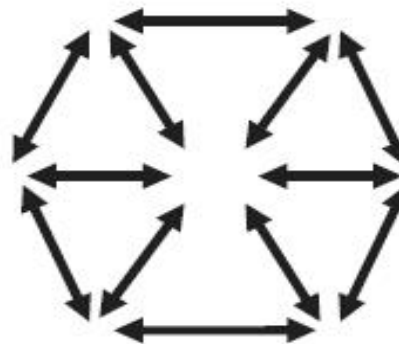
Morphologically Monocentric

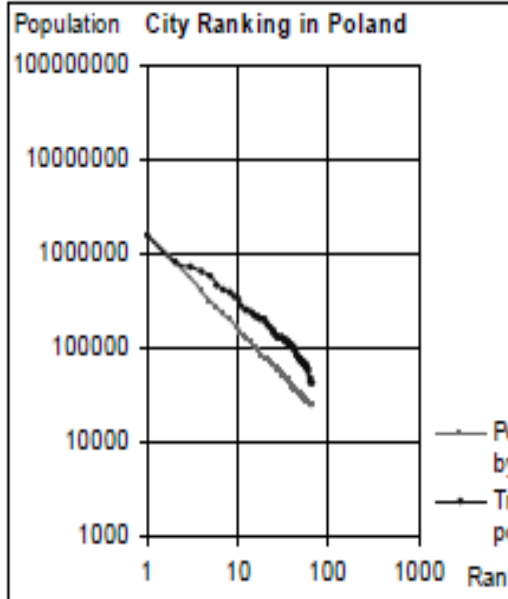
Morphologically Polycentric

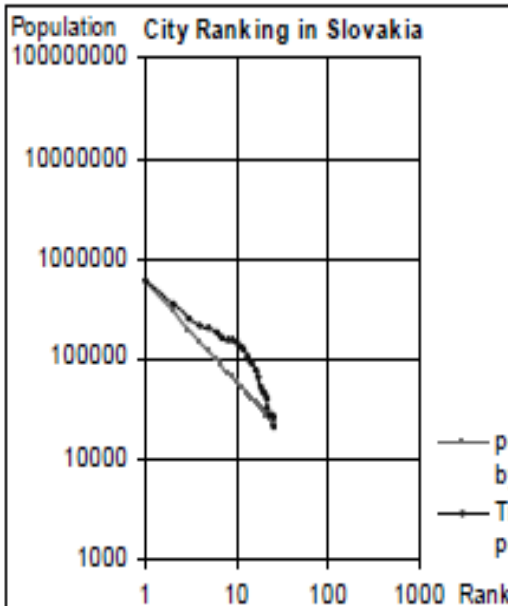
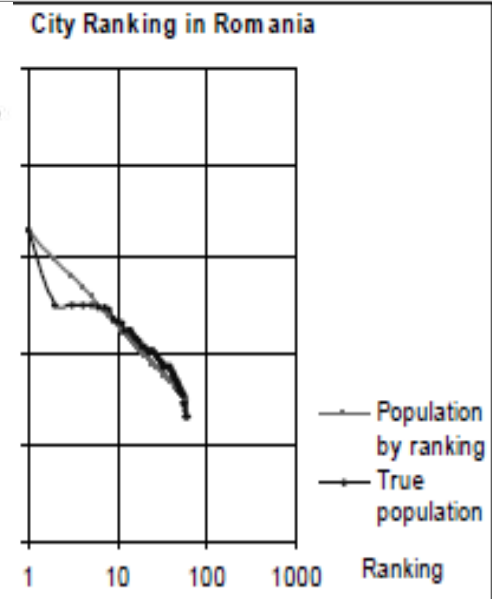
Functionally Monocentric

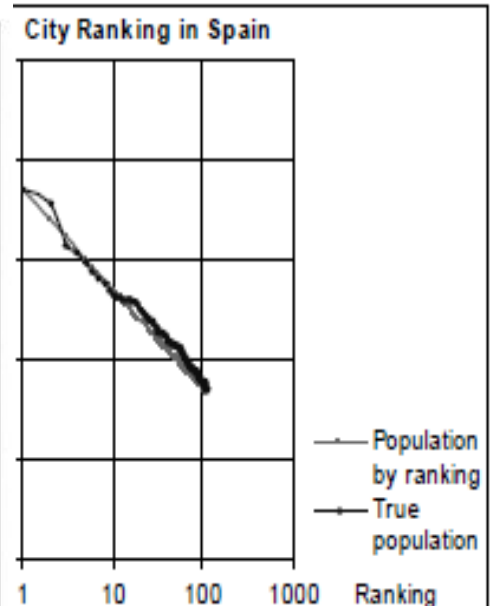
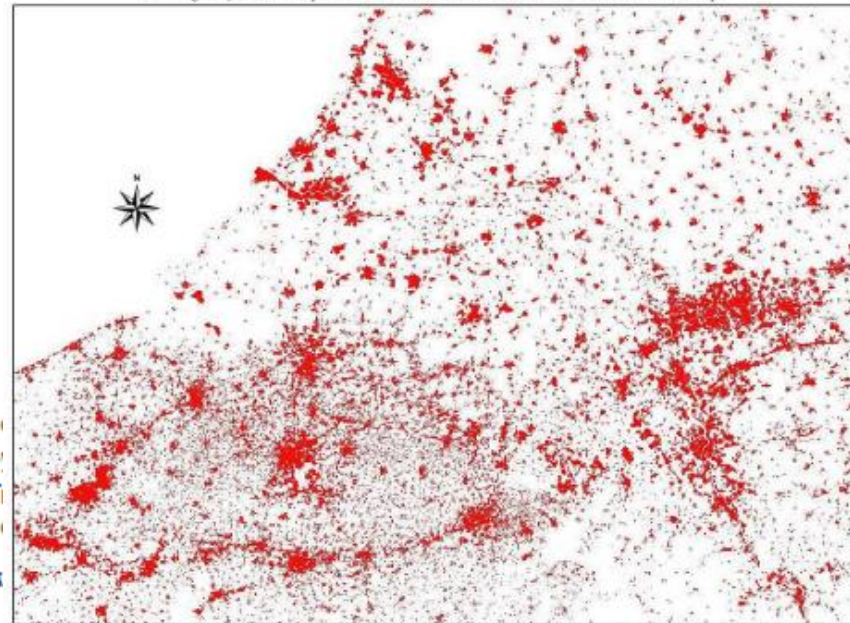
Functionally Polycentric

The town of Besançon (East of France)
Original map delivered by the
French National Geographic Institute
Scale of the original map 1/25 000

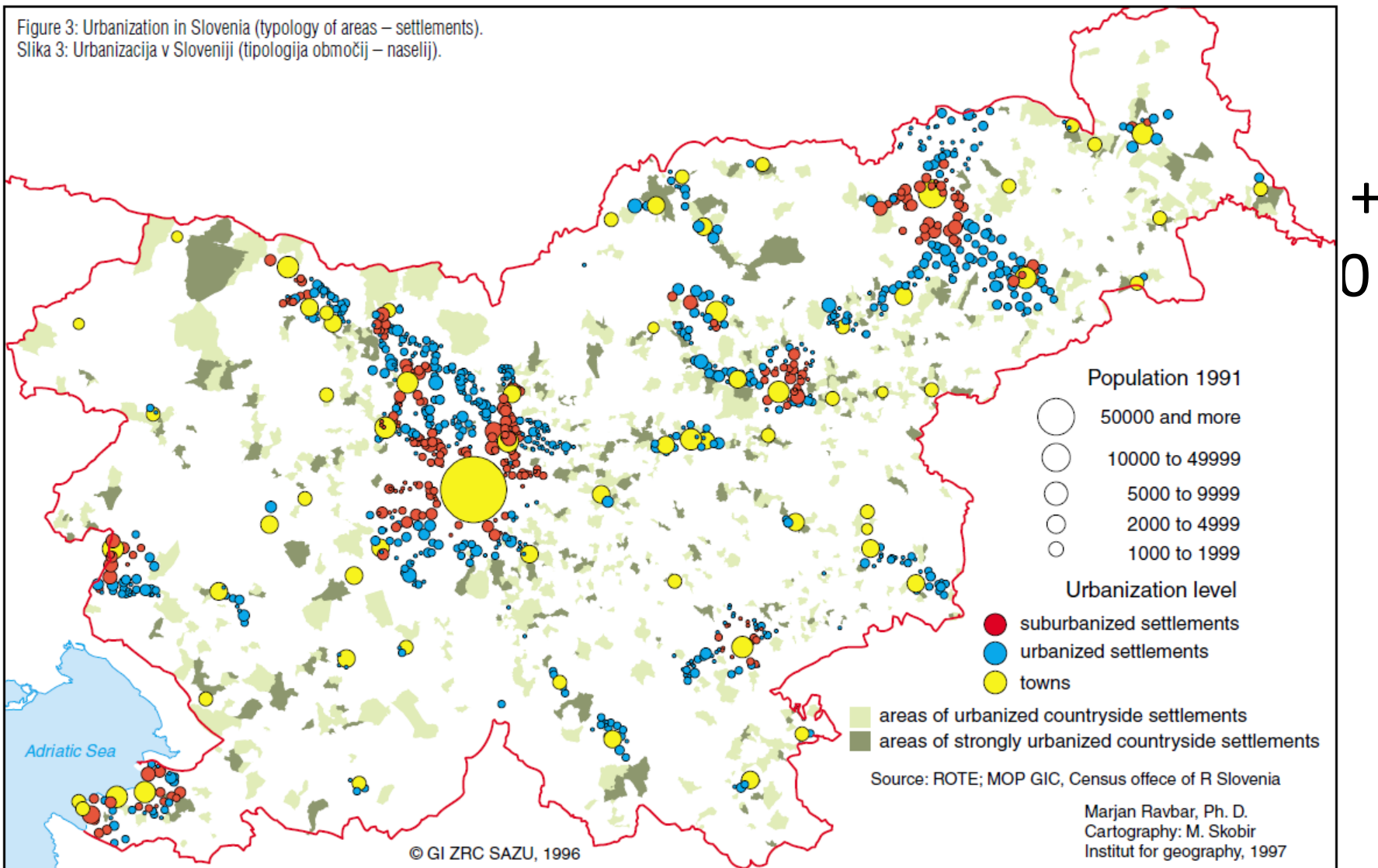

Heterogeneity of built-up areas at the level of North-Western continental Europe

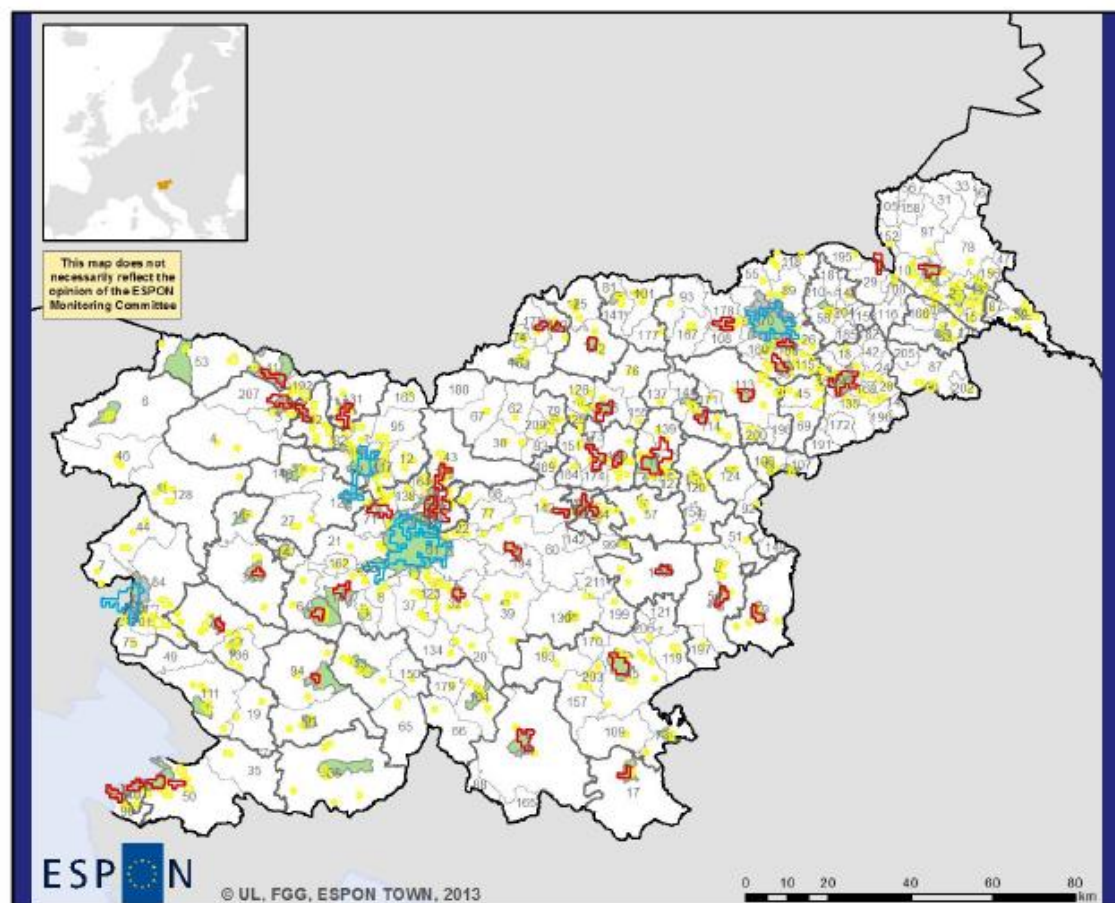

Morfološka merila – primeri v SLO

Figure 3: Urbanization in Slovenia (typology of areas – settlements).
Slika 3: Urbanizacija v Sloveniji (tipologija območij – naselij).

RA2 Polygons with SORS (2003) definition of urban settlements

EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

Local level: LAU 2
Source: TOWN, 2013
Origin of data: GURS, 2012; SORS, 2012
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

Types of Polygons (version 20_5_2013)

- VST Polygon
- SMT Polygon
- HDUC Polygon
- LAU 2 border
- micro-regional (MR) border
- NUTS 0 / NUTS 1 border

Statistically determined types of urban settlements

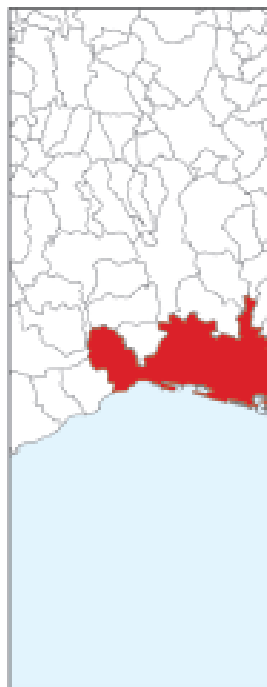
- urban settlement
- urban settlement determined as part of urban area

meri v SLO

e in tipi stavb
š, pozidanost) +
h mest (nad

jar 2014:
notraj

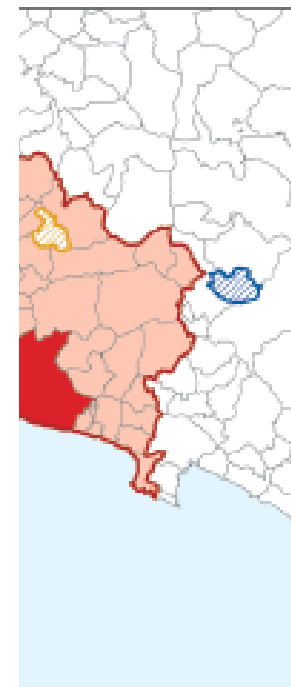
City

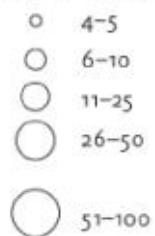
City
Commune

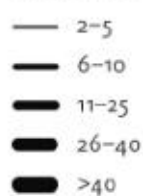
including enclaves

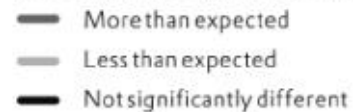
Relations within cities

Relations between cities

More or less than expected relations

Division of Slovenia into three (3) and seven (7) functional regions and travel-to-work area of daily migrants to largest urban centres.

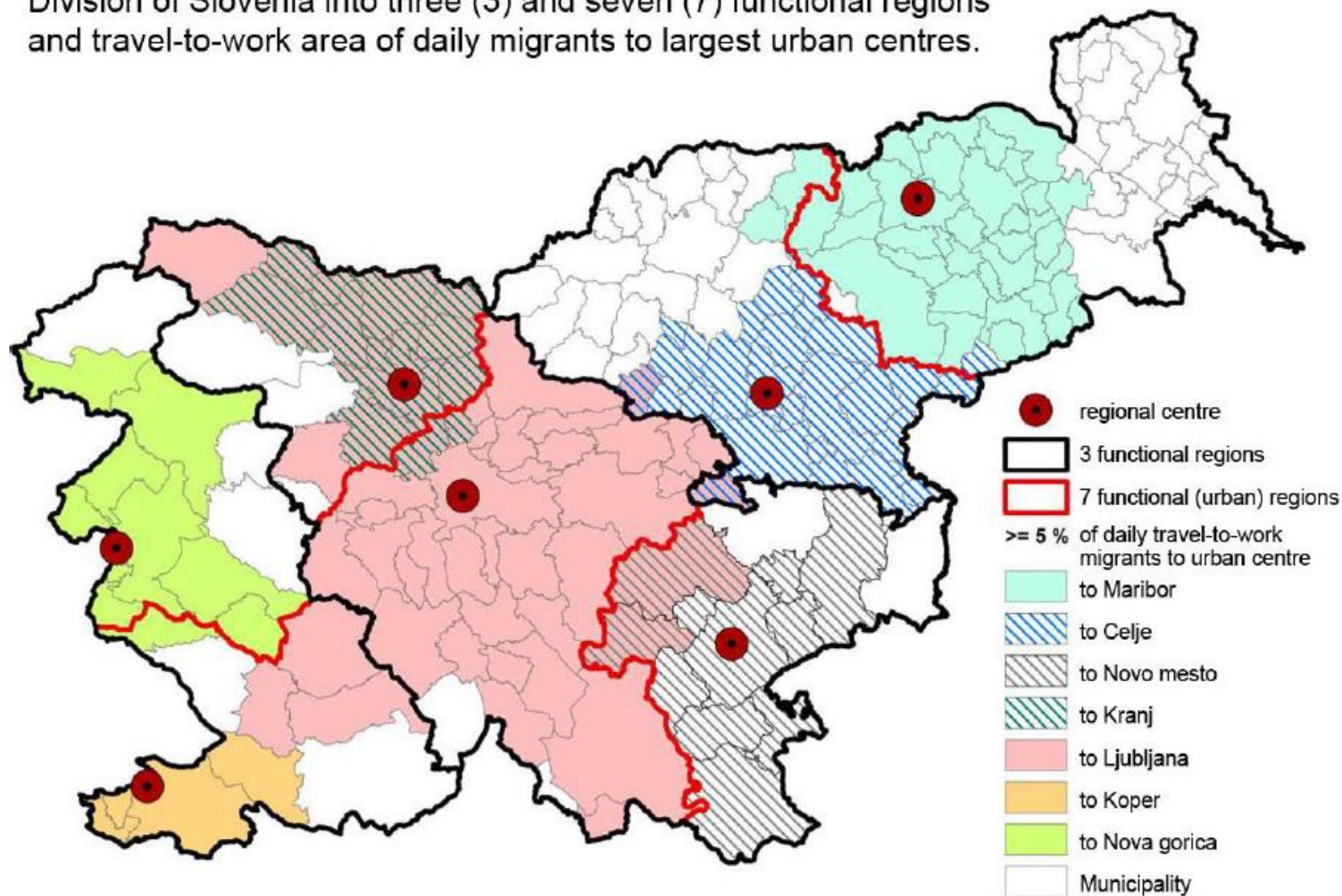

Figure 1.12. Potential functional (urban) regions in Slovenia (2011; Source: Pogačnik et al., 2010; Zavodnik Lamovšek, 2011).

Types of micro-regional centers (2011*)

funk

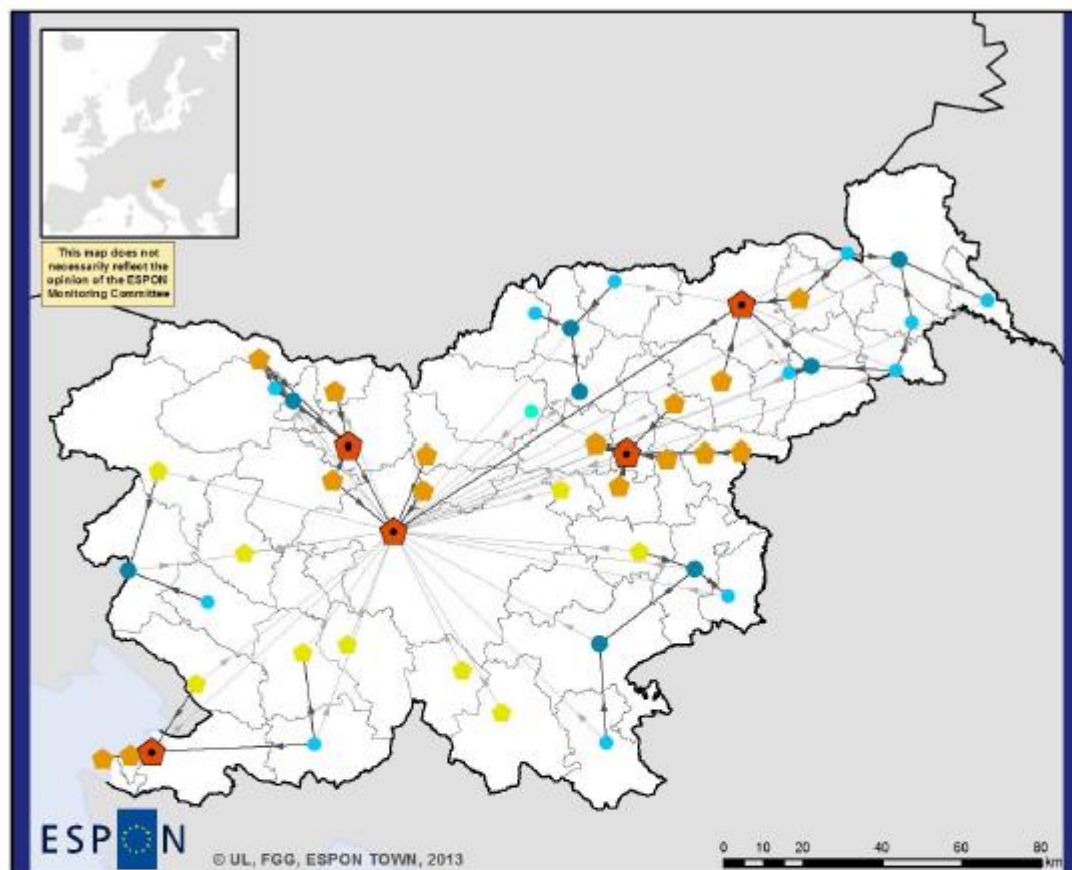
- Prepro
- specia
- Kompl
- regije..
- koml

/ SLO

merila

rbane

meril

Type of micro-regional center (MRC)

- LC
- NETW-LC
- AGLO-LC
- NETW-SMST-D
- NETW-SMST-S
- AGLO-SMST

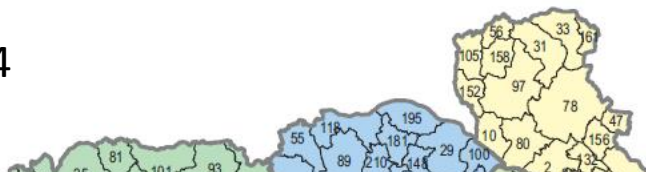
Share of flow on jobs in destination

- < 1 %
- > 1 %
- micro-regional border
- NUTS 0 / NUTS 1 border

* data for 2011 recalculated on the 2001 geography

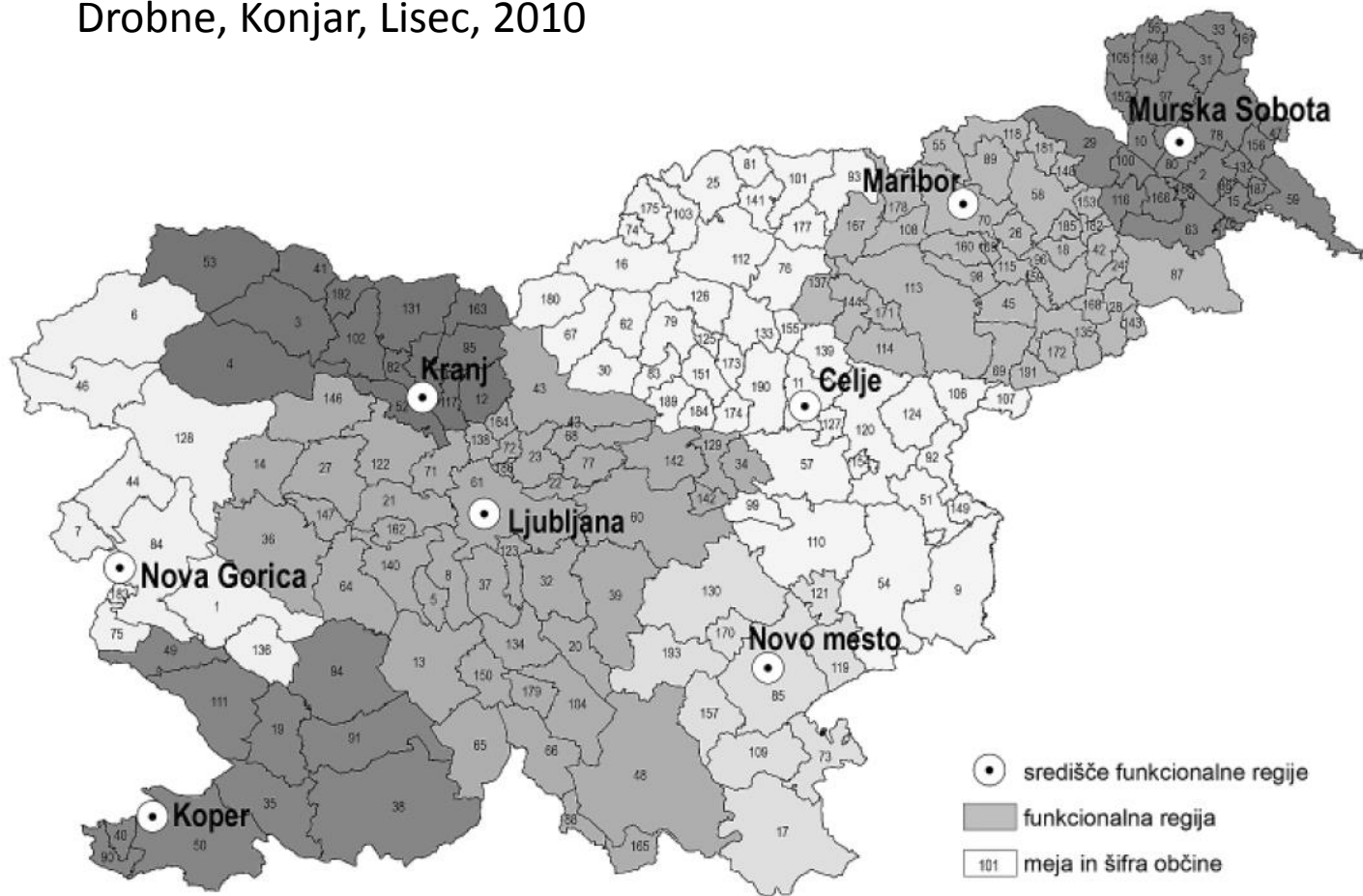
Figure 2.15b. Types of "micro urban centres" according to territorial arrangements (autonomous, networked, agglomerated) in Slovenia in year 2011 recalculated on 2001 geography.

Drobne, Senekovič, Lisec, 2014

v SLO

Drobne, Konjar, Lisec, 2010

ila

e

stjo

Slika 1: F

Slika 6: Razmejitev osmih funkcionalnih regij Slovenije po metodi območij delovne mobilnosti – administrativno določena središča (šifrant občin je v prilogi; leto 2002).

Morfološka in funkcijska merila - delavnica

- merila niso zapovedana, pogosto so rezultat subjektivne presoje
- veliko kakovostnih raziskav tudi v Sloveniji, veliko načinov in metod določanja

DELAVNICA:

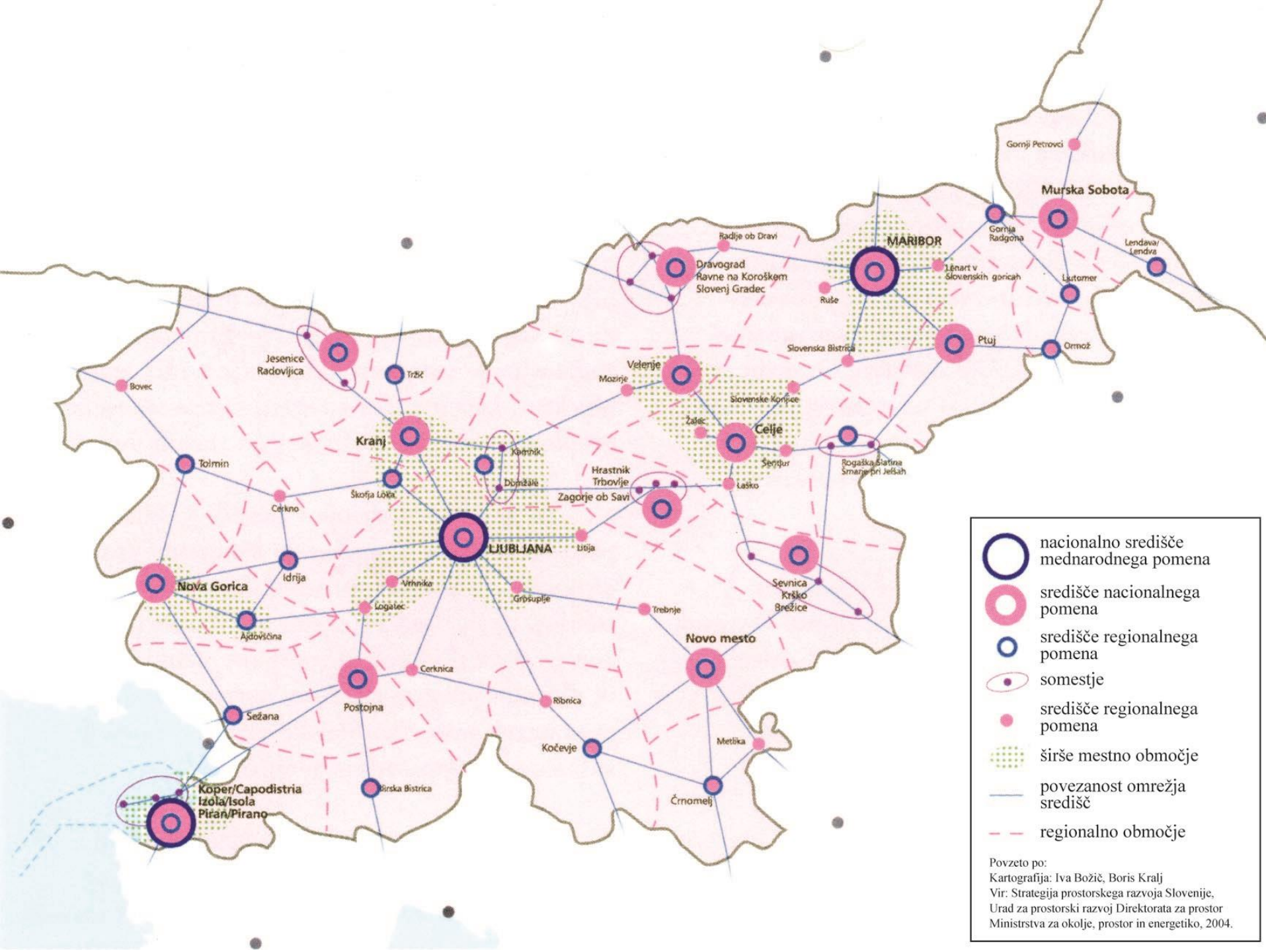
- ali sploh potrebujemo morfološka in funkcijska merila za določanje omrežja središč?
- PRAVILO: naj bodo čim bolj enostavna, po možnosti že opredeljena
- katere raziskave so primerne? Katera merila in mejne vrednosti so primerne za določanje omrežja središč?
- merila za konkurenčnost in kohezivnost...

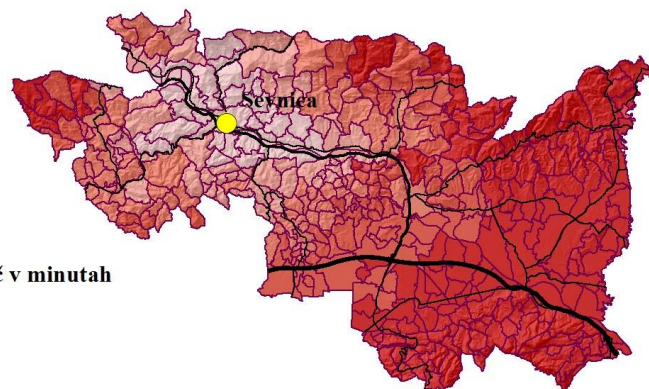
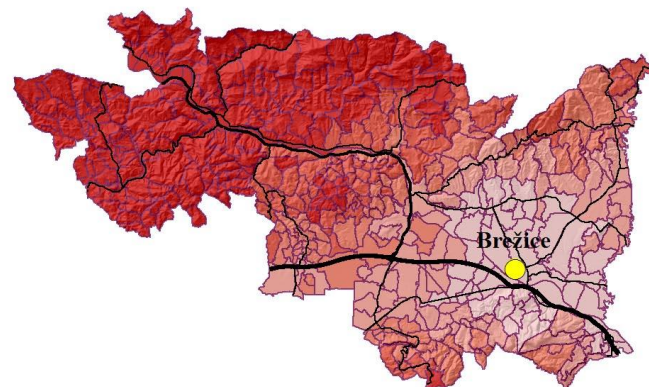
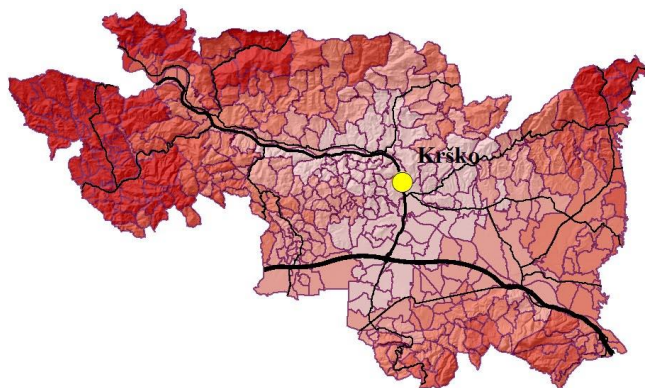
Vprašanje somestij in delitev funkcij

- Spremembe v poselitvi in razporeditvi gospodarskih dejavnosti: RAZPRŠITEV
- Spremembe v upravljanju z viri: SODELOVANJE
- Spremembe v načinu delovanja: E-uprava, E-zdravje, E-davki, E-delo, E-trgovina, E-učenje ...
- Potreba po nadgradnji teorije centralnih krajev: HORIZONTALNO POVEZOVANJE MEST

Somestja na višji ravni

- Slovenj Gradec–Ravne na Koroškem–Dravograd
 - Koper–Izola–Piran
 - Trbovlje–Hrastnik–Zagorje ob Savi
 - Brežice–Krško–Sevnica
 - Jesenice–Radovljica
-
- Domžale–Kamnik
 - Šmarje pri Jelšah–Rogaška Slatina

Kategorija ceste

- avtocesta
- glavna cesta
- regionalna cesta

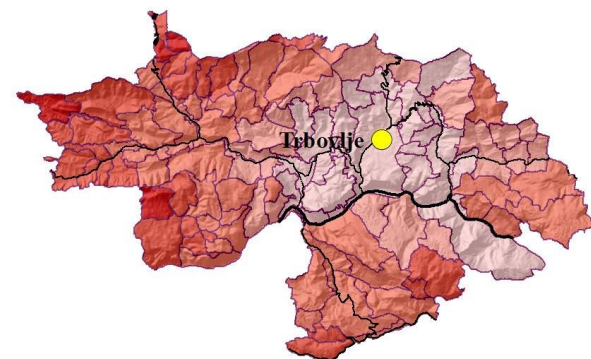
Potovalni čas do središč v minutah

- $0 \leq$ < 15
- $15 \leq$ < 30
- $30 \leq$ < 45
- $45 \leq$ < 60
- $60 \leq$

— meja naselja

0 5 10 km

Avtor: Jani Kozina
© Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, 2010

Kategorija ceste

- avtocesta
- hitra cesta
- glavna cesta
- regionalna cesta

Potovalni čas do središč v minutah

- $0 \leq$ < 15
- $15 \leq$ < 30
- $30 \leq$ < 45
- $45 \leq$ < 60
- $60 \leq$

— meja naselja

0 3 6 km

Avtor: Jani Kozina
© Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, 2010

Somestja na nižji ravni

- OPN vs RPE
- Pridružena naselja – morfološka merila
- Somestja – funkcijska merila

Občina	Naselje z dodeljeno centralno vlogo	Pripadajoča / priključena	Somestje ali pripadajoče enakovredno naselje	OPN_tekst
Bovec	Trenta	Soča		pomembnejše lokalno središče
Bovec	Žaga	Srpenica		pomembnejše lokalno središče
Brda	Dolnje Cerovo		Gorenje Cerovo	lokalno središče
Cerknica	Cerknica	Podskrajnik		medobčinsko središče
Cerknica	Unec	Slivice		lokalno središče
Črnomelj	Srednji Radenci		Gorenji Radenci, Dolenji Radenci	manjši oskrbni centri in zaposlitvena središča
Črnomelj	Stari trg ob kolpi	Deskova vas		pomembnejše lokalno središče
Črnomelj	Vinica	Drenovec		pomembnejše lokalno središče
Dobrova-Polhov Gradec	Dobrova		Polhov Gradec	pomembnejše lokalno središče
Dolenjske toplice	Dolenjske toplice	Sela		Občinsko središče
Dornava	Dornava	Mezgovci		lokalno središče
Idrija	Gorenji Vrsnik		Spodnji Vrsnik	lokalno središče
Idrija	Idrija		Spodnja Idrija	središče regionalnega pomena
Idrija	Črni vrh	Predgrize		pomembnejše lokalno središče
Ig	Brest	Tomišelj		lokalno središče
Kanal	Deskle	Ložice, Anhovo		lokalno središče
Komenda	Komenda	Gmajnica, Gora pri Komendi, Mlaka, Podboršt pri Komendi		pomembnejše lokalno središče
Komenda	Moste	Suhadole, Žeje pri Komendi		pomembnejše lokalno središče

Občina	Naselje z dodeljeno centralno vlogo	Pripadajoča / priključena	Somestje ali pripadajoče enakovredno naselje	OPN_tekst
Ljubljana	Spodnje Gameljne		Srednje Gameljne, Zgornje Gameljne	lokalno središče
Loška dolina	Lož		Stari trg	lokalno središče
Metlika	Suhor	Gornji Suhor pri Metliki		lokalno središče
Pivka	Dolnja Košana	Neverke		pomembnejše lokalno središče
Pivka	Klenik	Košana		lokalno središče
Prebold	Prebold	Dolenja vas		pomembnejše lokalno središče
Ribnica	Dolenja vas	Prigorica		lokalno središče
Rogašovci	Rogašovci	Sveti Jurij, Nuskova		lokalno središče
Ruše	Bistrica ob Dravi	Bezena, Log		lokalno središče
Straža	Straža	Vavta vas, Jurka vas, Rumanja vas		občinsko središče
Šenčur	Voglje		Voklo	lokalno središče
Šmarje pri Jelšah	Zgornje Tinsko		Spodnje Tinsko	lokalno središče
Žalec	Griže		Migojnica	lokalno središče
Žirovnica	Žirovnica		Breznica, Selo pri Žirovnici, Zabreznica	občinsko in lokalno središče

Vir: MZIP DzP

Vprašanje somestij in delitev funkcij – odprta vprašanja

- Kaj so merila in kriteriji združevanja mest/naselij v somestja?
- Katere metode uporabiti za opredelitev somestij?
- Do katere prostorske ravni združujemo mesta v somestja?
- Kako odpraviti zagate v administrativni opredelitvi/zamejitvi naselij/somestij?

Predlog hierarhije centralnih naselij

1. Nacionalno središče mednarodnega pomena
2. Središče nacionalnega pomena
3. Središče regionalnega pomena
4. Središče medobčinskega pomena
5. Središče lokalnega pomena
6. Središče vicinalnega pomena

Širši nabor centralnih funkcij po ravneh centralnosti

1. Nacionalno središče mednarodnega pomena

- sedež univerze
- narodno gledališče
- UKC
- višje sodišče

2. Središče nacionalnega pomena

- visokošolske inštitucije
- srednja šola z več kot tremi srednješolskimi programi
- večja splošna bolnišnica
- okrožno sodišče
- pokrajinski muzej
- gledališče

3. Središče regionalnega pomena

- višješolske inštitucije
- srednja šola
- trgovina (splošna/specializirana)
- okrajno sodišče
- izobraževanje odraslih
- bolnišnica

4. Središče medobčinskega pomena

veterinarska postaja
zdravstveni dom
UE (GURS, FURS)
okrajno sodišče
dom za ostarele
zavod za zaposlovanje
center za socialno delo
matična knjižnica
muzej/razstavišče
policijska postaja
komunalni servis
notar
glasbena šola
služba nujne medicinske pomoči
VEM (vse na enem mestu)
štab civilne zaščite

5. Središče lokalnega pomena

- osnovna šola
- bencinski servis
- banka
- zdravstvena postaja
- lekarna
- policijska pisarna
- trgovina
- knjižnica
- kulturni dom
- sedež občine
- športni objekt
- skrb za starejše
- postajališče JPP
- pošta

6. Središče vicinalnega pomena

- krajevna skupnost
- trgovina z mešanim blagom
- podružnična osnovna šola
- gostilna ali gostišče
- postajališče javnega prometa z vsaj 4 pari voženj na dan
- bankomat
- poštni nabiralnik
- vrtec
- sedež društva
- širokopasovni internet

RAZPRAVA

Delo po delavnicah

- 1. Kritično vrednotenje predlaganih ravni centralnosti s pripadajočimi funkcijami** (Moderatorici: dr. Nika Razpotnik Visković in Petra Rus)
- 2. Morfološka in funkcijska merila za opredeljevanje centralnih naselij** (Moderator: dr. David Bole)
- 3. Delitve funkcij in somestja** (Moderator: dr. Jani Kozina)
- 4. Alternativne oblike zagotavljanja funkcij** (Moderator: dr. Janez Nared)

Delo po delavnicah

Posamezna delavnica bo trajala 40 minut.

Vsak udeleženec se udeleži dveh delavnic.

Na koncu bo plenarna predstavitev rezultatov.

Morebitna navzkrižja in odprta vprašanja bomo razrešili prek elektronskega vprašalnika.